

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Рев-494/02

Бања Лука, 28.10.2004. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Здравка Бајагића, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Стаке Гојковић, Стевана Савића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице ПП "Consulting wall" Б. Л., коју заступа адвокат Г. М., из Б. Л., против тужене Агропром банке ДД Б. Л., коју заступа М. М., адвокат из Б. Л., ради накнаде штете у износу од 573.790 КМ, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Б. Л. Пж-22/00 од 09.11.2000. године, на сједници одржаној 28.10.2004. године, донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се дјелимично уважава, укида се пресуда Окружног суда у Б. Л. Пж-22/00 од 09.11.2000. године у дијелу којом је одбијена жалба тужене и пресуда Основног суда у Б. Л. Пс-149/99 од 26.10.1999. године потврђена у дијелу којом је тужена обавезана да из стицања без основа плати тужитељици преко износа од 71.428,57 КМ са законском затезном каматом на овај износ и за период од 01.09.1999. године до 19.05.2001. године и у том дијелу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење, док се у преосталом дијелу ревизија одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. Пс-149/99 од 26.10.1999. године обавезана је тужена да на име накнаде штете плати тужитељици 352.359,86 КМ са законском затезном каматом почев од 01.09.1999. године до исплате, уз накнаду трошкова спора у износу од 19.412 КМ све у року од 8 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења. Преко досуђеног износа захтјев је одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. Пж-22/00 од 09.11.2000. године жалба тужитељице је одбијена, а жалба тужене дјелимично уважена, укинута одлука првостепеног суда о трошковима спора и предмет враћен истом суду на поновно одлучивање о трошковима спора, док је жалба тужене у осталом дијелу одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужена побија другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се обје нижестепене пресуде укину и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

У одговору на ревизију тужитељица је оспорила наводе ревизије и предложила да се иста као неоснована одбије.

Републички јавни тужилац није се изјаснио о поднесеној ревизији.

Ревизија је дјелимично основана.

У тужби тужитељица захтјевом тражи да јој тужена на име накнаде штете плати 573.790 КМ са законском затезном каматом почев од 01.07.1998. године до исплате.

Неспорно је да је тужитељица 31.08.1990. године на рачун тужене извршила уплату 500.000 динара са знаком на налогу за плаћање "уплата оснивачког улога" и да тај износ прерачунао у страну валуту, њемачке марке је износио 71.428,57 DEM.

Спорно је, да ли је по налогу тужитељице овај износ тужена уплатила на жиро рачун Финансијске организације АИПК-а Бос. К. из Б. Л.

Нижестепени судови су на основу налаза вјештака финансијске струке М. Л. и Б. Ч., дипл. економиста из Бања Луке утврдили, да су закључена три уговора о цесији: број 03181990 од 31.08.1990. године на износ од 1.000,000 динара, закључен између ДП "Комел" из Б. Л. и парничних странака; број 13181990 од 31.08.1990. године на износ од 500,000 динара закључен између ДП "Комел" из Б. Л. и парничних странака и број 23181990 од 31.08.1990. године на износ од 500,000 динара, закључен између ДП "Комел" из Б. Л., тужитељице и шаховског клуба "Босна"

из С.. Да је у тексту првог уговора коректурним лаком избрисан назив тужене као цесионара и означена Финансијска организација, а износ од 1.000,000 динара преправљен на износ од 1.500,000 динара. У овом уговору умјесто жиро-рачуна тужене број 10500-620-21 је означен жиро-рачун Финансијске организације АИПК Бос. К. Б. Л. број 10500-605-16. По овом уговору тужитељица је вирманском уплатом од 31.08.1990. године износ од 1.000,000 динара дозначила на рачун Финансијске организације, који (вирман) је овјерен штамбиљем Службе друштвеног књиговодства, а као сврха уплате је наведено "поврат дијела позајмице". У другом уговору је означен жиро-рачун тужене, а на другој страни уговора је написано "да су средства погрешно дозначена на жиро-рачун тужене умјесто на жиро-рачун Финансијске организације". У финансијској документацији парничних странака нема доказа да је вирманским налогом са рачуна тужитељице извршена уплата у корист рачуна тужене. Трећи уговор је овјерен печатом и потписом ДП "Комел" Б. Л. и тужитељице, а није овјерен штамбиљем ни потписом шаховског клуба "Босна" из С.. Истог дана тужитељица је вирманском уплатом која је овјерена од Службе друштвеног књиговодства на рачун шаховског клуба "Босна" из С. уплатила 500,000 динара.

Код оваквог стања ствари нижестепени судови налазе да тужена примљени износ од 500,000 динара на име оснивачког улога није вратила тужитељици нити је по њеном налогу за плаћање овај износ уплаћен у корист Финансијске организације АИПК Бос. К. из Б. Л., и због тога да јој припада право на враћање наведене динарске уплате ревалоризоване у њемачке марке у износу од 71.428,57 DEM, као и на обрачунате камате на овај износ од извршене уплате 31.08.1990. године до обрачунате камате 31.08.1999. године у износу од 280.941,29 KM, и судили тако што су тужену обавезали на плаћање 352,369,86 KM са законском каматом почев од 01.09.1999. године до исплате, док је захтјев преко досуђеног износа одбијен.

Наводи ревизије тужене не могу се прихватити у дијелу којим је обавезана да из стицања без основа плати тужитељици 71.428,57 KM са законском затезном каматом на овај износ почев од 19.05.2001. године до исплате.

Неприхватањем тужитељице за оснивача тужене, отпао је основ извршене уплате износа од 500,000 динара који је на дан 31.08.1990. године ревалоризован у њемачке марке износио 71.428,57 DEM, а који тужена није вратила.

Зато је тужена као стицалац без основа у смислу одредби чл. 210. ст. 4. и 214. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78 до 57/89 и "Службени гласник РС", број 17/93 и 3/98) обавезана да јој врати овај износ конвертован у конвертибилне марке (KM) као средство плаћања у Р. С. и Б. и Х. која је уведена 01.07.1998. године на основу Закона о Централној банци Б. и Х. ("Службени лист СР БиХ", број 12/97), јер је паритет KM у односу на DEM валуту успостављен у односу 1 KM = 1 DEM, и на овај износ као главни дуг припадају јој камате по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате ("Службени гласник РС", број 19/01) почев од 19.05.2001. године до исплате.

Стога се ревизија тужене у односу на плаћање овог износа са законском каматом почев од 19.05.2001. године указује неоснованом.

Зато је примјеном одредби чл. 393. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91 и "Службени гласник РС", број 17/93 до 32/94) у вези са чл. 456. ст. 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 58/03 и 85/03, даље: ЗПП РС) у односном дијелу одлучено као у изреци.

Одлука о плаћању обрачуна камате на главни дуг од 71.428,57 KM почев од 31.08.1990. до 19.05.2001. године, у износу од 280.941,29 KM, није правилна.

Већ је речено да су судови у поступку утврдили, а што није ни спорно међу странкама, да износ од 500,000 динара на дан извршене уплате 31.08.1990. године ревалоризован у страну валуту, њемачке марке је износио 71.428,57 DEM.

У овом стадију поступка спорно је, је ли тужитељици на износ главног дуга од 71.428,57 KM припадају законске затезне камате које се плаћају на динарска средства плаћања или динарске законске камате које се плаћају на страну валуту.

Тужена сматра да тужитељици не припада право на законске затезне камате које дужници плаћају кад закасне са испуњењем новчане обавезе изражене у динарима.

По схватању овог Врховног суда повјериоцу на главни дуг у страном валути припада право на законске затезне камате по стопи коју комерцијалне банке у мјесту плаћања обрачунавају на штедне улоге по виђењу те валуте.

Овдје обрачун камате на главни дуг у страној валути није извршен на изнесени начин, већ је обрачун вршен по каматној стопи од 20% прописаној Законом о висини стопе законске камате ("Службени лист СФРЈ", број 57/89) за период од 30.08.1990. до 02.07.1993. године, а од тада до 31.08.1999. године на основу Закона о висини стопе затезне камате ("Службени лист СРЈ", број 32/93 до 28/96) као да је главни дуг изражен у динарском износу, а не ревалоризован у наведену страну валуту, какав је овдје случај.

У оваквој ситуацији било је потребно извршити обрачун камате до 19.05.2001. године на главни дуг од 71.428,57 DEM по каматној стопи коју су комерцијалне банке у Р. С. обрачунавале на штедне улоге по виђењу на ту валуту, и тако добивени износ на дан 19.05.2001. године конвертовати у КМ као законско средство плаћања у Р. С. и Б. и Х., а затим на тај износ тужитељици припада камата по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате ("Службени гласник РС", број 19/01) до исплате.

Стога је потребно допунити поступак и камате обрачунати на речени начин а затим позвати тужитељицу да уреди тужбу у том правцу.

Из изложеног произилази да је због погрешне примјене материјалног права, чињенично стање у односу на плаћање обрачуна камате на главни дуг од 71.428,57 КМ за период од 01.09.1990. до 19.05.2001. године у износу од 280.941,29 КМ, остало непотпуно утврђено.

Зато је на основу одредби чл. 250. ст. 2. у вези с чл. 456. ст. 2. ЗПП РС, ревизија тужене у односном дијелу уважена, другостепена пресуда у том дијелу укинута и одлучено да се предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У даљем поступку другостепени суд је дужан отклонити недостатке на које се указује у овој пресуди, односно поступити по датим упутама.

Предсједник вијећа
Здравко Бајагић

За тачност отправка
овјерава руководилац судске писарне
Братић Душанка